

Konvencija UNECE o prekograničnom atmosferskom transportu zagađenja vazduha na velike daljine (CLRTAP)

40 godina uspješne saradnje za čisti vazduh ***-Jubilarna sjednica EB CLRTAP-***

Naučni dokazi, zabrinutost javnosti, međunarodne konferencije, podrška zemalja Istoka i Zapada i mnogo diplomatskog manevrisanja bili su sastojci sporazuma, koji su 32 zemlje potpisale 1979., o smanjenju zagađenja vazduha. Konvencija o prekograničnom atmosferskom transportu zagađenja vazduha na velike daljine od svog osnivanja prije 40 godina, razvila se u uspješan regionalni okvir za kontrolu i smanjenje štete po zdravlje ljudi i životne sredine, uzrokovane prekograničnim zagađenjem vazduha.

Postignuća do danas su bez premca: emisije zagađivača vazduha i ekonomski rast su razdvojeni. Emisija određenih zagađivača vazduha smanjena je za 40 do 80 procenata. Šumska tla i jezera oporavili su se od zakišeljavanja. Godišnje je izbjegnuto 600.000 preuranjenih smrti.

Sa svojih sada 51 članicom, svojih 8 protokola, koji definišu obaveze o smanjenju emisije za razne zagađujuće materije, svojom čvrstom povezanošću nauka-politika, svojim efektivnim mehanizmom za usklađivanje i izvršavanje, svojim programom izgradnje kapaciteta i domašajem izvan regiona UNECE, Konvencija je danas relevantnija nego ikad.

Kako bi se proslavilo 40 godina uspješne saradnje na smanjenju zagađenja vazduha, organizovan je poseban događaj u okviru 39-te sjednice Izvršnog tijela za Konvenciju - EB (11. do 12. decembra 2019.). Događaj je bio prilika da se osvrne na dostignuća Konvencije, istakne skorašnji razvoj u regionu, razgovara o vizijama za budući razvoj i diskutuje o saradnji na temu čistog vazduha na globalnom nivou.

Crna Gora je članica ove konvencije od njenog nastanka, 1979., prvo kao republika SFR Jugoslavije, kao subjekta državnosti, a od 2008., ratifikacijom protokola Konvencije (Protokol o EMEP, Protokol o teškim metalima i pesticidima i Getemburg protokol), i kao samostalna država.

Formiranjem mjerne stanice za realizaciju programa EMEP, 1993., na MS Žabljak, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju se, preko tada savezne administracije, a od 2006., samostalno, uključio u EMEP mrežu, koja funkcioniše u okviru Protokola EMEP.

U savremenim okolnostima, korišćenjem serdstava iz IPA fondova, realizacija programa EMEP je unaprijeđena i metodološki usklađena sa zahtjevima EMEP, dobijanjem prestižne analitičke opreme (ICP-MS i IC), smještene u novom laboratorijskom prostoru Zavoda, i automatske opreme za praćenje parametara kvaliteta vazduha i meteorologije, smještene na novoizabranoj, reprezentativnoj lokaciji Velimlje.

S obzirom na navedeni višedecenijski kontinuitet Vlade Crne Gore i njenih organa u realizaciji raznih aktivnosti Konvencije i implementaciji njenih protokola, preko nadležnih Ministarstva održivog razvoja i turizma i Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju, učešće predstavnika Crne Gore na pomenutoj jubilarnoj sjednici imalo je snagu prava i obaveze.

Zvanični predstavnik Vlade Crne Gore bio je Dr Pavle Đurašković, NFP za EMEP i WGE (kredencijal MVP). Sjednici su prisustvovali i rezidentni ambasador Crne Gore pri Misiji UN, njegova ekselencija, g-din Milorad Šćepanović i Savjetnica u Misiji, g-đa Maja Jovović-Schmidh. Na taj način su najviši diplomatski predstavnici Crne Gore dali puni doprinos, podršku i potvrdu važnosti našim aktivnostima u poslovima pod nadležnošću Konvencije. U kontaktima tokom Sjednice, potvrđena je potreba tijesne uzajamne saradnje na ovim poslovima, u cilju uspješne realizacije svih preuzetih poslova i obaveza u vezi Konvencije.

Radno predsjedništvo Svečane sjednice su činili: Predstavnici Sekretarijata Konvencije, Predsjedavajući EB, Direktor Sektora za životnu sredinu Konvencije Marko Kainer, Izvršni sekretar Konvencije (Olga Algajerova), direktori, ili pomoćnici UNEP (Gdin Bruno Toci), WHO (Gđa Jamamoto, pomoćnik generalnog direktora), WMO (Elena Manaenkova, zamjenik Direktora), predstavnici i eksperti Radnih tijela Konvencije.

Svečanoj atmosferi Sjednice, značaj su dali brojni učesnici, visoke ličnosti, eksperti, zaslužni članovi rukovodećih tijela, predstavnici međunarodnih institucija itd., svojim prisustvom, diskusijama i prezentacijama tokom Sjednice.

U Podgorici, 18.12.2019.